

Zachtjes brullen in een koninklijke speech, het kan, beweet Charles in het Witte Huis

actuele pijnpunten: het belang van de Navo en andere internationale organisaties, de rule of law, wereldhandel en de klimaatcrisis. Impliciet maar kristalhelder voerde de koninklijke lofzang naar kritiek op de ondemocratische praktijk van de Amerikaanse president.

Waar Charles de lijn trok van de Magna Carta uit 1215 - toen opstandige baronnen de macht van de Britse koning beteugelden - naar de Amerikaanse Onafhankelijkheids-verklaring van 1776, trok de luisteraar die door naar 2026: geen vorst is boven de wet verheven. Met 'de levende mozaïek van de VS' doelde Charles op het door Trump verboden begrip 'diversiteit'. Telkens gingen alle Congresleden luid klappend staan; telkens moest de achter de koning gezeten vicepresident ook omhoog. Shakespeare had er raad mee geweten.

En er was nog een laag, dieper, normatiever en persoonlijker: over 'de wonderen' en de 'overweldigende schoonheid' van de Amerikaanse natuur. De koning roemde inheems en burgeractivisten die proberen haar te beschermen. En riep op 'het instorten van essentiële ecosystemen' te stoppen, want 'een groot deel van onze welvaart en veiligheid is ervan afhankelijk'.

Zijn speech bij het staatsbanket was doorweven met subtiële grappen aan het adres van Trump, die desondanks van het koninklijke spektakel geen genoeg kreeg. Koning Charles III liet zien hoe kritiek te geven zonder confrontatie. Door zijn ingetogen humor werd de formidabele speech briljant. En heel de wereld zag het. Hoe soft power harder aankomt dan bot gebulder.

Dat is dus wat een koning kan doen. Hetzelfde doet de paus. Paus Leo XIV spreekt zich onomwonden uit tegen de grootste gevaren van

Koning Charles laat zien wat in 2026 een koning vermag. Zijn voordracht voor het Amerikaanse Congres werd meteen bij het uitspreken 'historisch' verklaard. Het was een ode aan wat het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten al 250 jaar delen, dingen als democratie, rechtsstaat, medemenselijkheid.

De gedeelde trots over dat broederlijk verleden knoopte Charles telkens weer aan

deze tijd. Beide leiders zijn voor hun aanblijven niet afhankelijk van herverkiezing door het volk.

Vaak zijn ze een anachronisme genoemd, niet meer van deze tijd, te behoudend. De oude leiders, die zich een leven lang traag groeiend als een eik op hun taak hebben voorbereid, zijn ineens waar de chaotische wereld om vraagt: een in eeuwenoude instituties verankerd moreel kompas. Het schenden van democratische waarden door extreemrechts maakt de koning en paus met hun behoedzaamheid ineens progressief.

Hun positie als hoeder van het goede voert terug op Plato. Die had niet het minste vertrouwen dat het volk verstandige leiders zou kiezen. Daarom pleitte de oude wijsgeer voor de filosoof-koning. Anders dan Plato's filosoof-koning, een welwillende alleenheerser, heeft Charles formeel geen politieke macht meer. Maar zijn diepste overtuigingen en die van zijn regering werden met het zwaarste gezag naar het hol van de leeuw gebracht.

Koning Willem-Alexander had als prins wel een eigen, persoonlijke missie: watermanagement, wereldwijd de toegang tot water bevorderen. Als koning had hij die opdracht kunnen voortzetten. De strijd tegen te veel en te weinig water - het gevolg van klimaatverandering - zoals koning Charles de strijd van prins Charles voor een leefbare aarde voortzet. Toen ik een van zijn adviseurs vroeg waarom de Nederlandse koning zijn gewicht niet inzette tegen die dreiging die iedereen raakt, antwoordde hij: 'Maar dat is politiek.'

Koning Charles toonde hoe dat wat al eeuwen in het belang is van het merendeel van alle burgers - vrede, democratie, natuurbehoud - in apolitieke taal krachtig wordt verdedigd. Misschien kan de Nederlandse leeuw het van zijn ambtgenoot leren: heel effectief zachtjes brullen.